

Online gereedschapskist voor iedereen beschikbaar

In Rotterdam-Zuid groeien ouders mee met LOB

Het lectoraat 'Ouders in Rotterdam-Zuid' wil de kansen voor de jeugd in grootstedelijke achterstandssituaties verbeteren door de rol van ouders te versterken. In samenwerking met groepen scholen vullen de onderzoekers een gereedschapskist met onderbouwde en beproefde werkwijzen voor de samenwerking tussen leraren, leerlingen en ouders. Ook voor loopbaanoriëntatie, vertelt lector Mariëtte Lusse.

Lusse en haar onderzoekers richten zich op het verbeteren van de samenwerking tussen scholen en ouders en het versterken van de opvoedkracht van ouders. Lusse is erg gemotiveerd om deze partijen bij elkaar te brengen. "Ik geloof sterk dat kinderen erbij gebaat zijn als hun leef-omgevingen overlappen: de school, de buurt en hun gezin of familie. Vooral als de verschillen tussen school en thuis groot zijn. We helpen kinderen het best als er positief contact is tussen de werelden. Vanuit die gedachte werk ik nu bijna veertig jaar aan kansengelijkheid."

OP ÉÉN LIJN

"Als lectoraat ontwikkelen we met scholen werkwijzen die in het onderwijs kunnen worden gebruikt", vervolgt Lusse. "We merken bijvoorbeeld dat professionals het moeilijk vinden om samen te werken met mensen van een heel andere achtergrond. Dat zie je ook bij loopbaan-oriëntatie: scholen zeggen dat ouders vaak onrealistische

verwachtingen hebben. Hoe ga je daarmee om? Ouders hebben een belangrijke invloed op kinderen: op hun eigenwaarde, hun toekomstbeelden en dus ook op hoe ze met loopbaanoriëntatie omgaan. Enerzijds hebben ouders invloed op de keuzes die kinderen maken, anderzijds dragen ze bewust en onbewust de beelden over die ze zelf hebben van de maatschappij en de arbeidsmarkt." Zeker voor lageropgeleide ouders kan het lastig zijn om

MET OUDERS SAMEN- WERKEN AAN LOB? 5 AANBEVELINGEN:

1. **Organiseer bij LOB een samenhangend aanbod van ouderactiviteiten**
2. **Vervlecht de ouderactiviteiten met het LOB-curriculum voor de leerlingen**
3. **Benut de expertise van het hele team op het gebied van zowel LOB als ouderbetrokkenheid**
4. **Faciliteer het team om ouders bij LOB te betrekken**
5. **Begin klein en gun jezelf de tijd om te leren**

'Kinderen zijn erbij gebaat dat hun leefwerelden overlappen'

met hun kind in gesprek te gaan over ambities en om het kind aan te moedigen zijn motieven en kwaliteiten te onderzoeken. Lusse ziet hier een belangrijke rol voor de school weggelegd. "Je moet ouders helpen zich te ontwikkelen in hun rol. Beelden van ouders over werk en maatschappij zijn rijker naarmate ze zelf meer positieve ervaringen opdoen. De bedoeling is dat ouders met hun kinderen meegroeien. We merken dat dit voor mensen met een achterstand moeilijk is. Bijvoorbeeld, wat is de actuele stand van het werkveld en van opleidingen? Dat is voor hoogopgeleide ouders vaak al lastig te beoordelen. Je moet dus bijdragen aan de kwaliteit van het gesprek tussen ouders en hun kinderen thuis. Ook is het belangrijk dat school en ouders op één lijn zitten. Uit onderzoek blijkt keer op keer dat een goede samenwerking tussen ouders en scholen cruciaal is voor kansengelijkheid. Leerlingen vinden het vaak prima dat hun ouders meekomen naar activiteiten, zeker bij loopbaanoriëntatie. Ze willen alleen dat ze geen uitzondering zijn, en dat er positieve aandacht is."

CYCLUS

Lusse zou willen dat reguliere ouderactiviteiten zoals rapportbesprekingen meer diepgang en relevantie krijgen. En dat deze gekoppeld worden aan hoe kinderen zich ontwikkelen. "Marinka Kuijpers (bijzonder hoogleraar 'Leeromgeving en Leerloopbanen in het (v)mbo', Open Universiteit, red.) laat zien dat leerlingen in een loopbaan-gerichte omgeving betere keuzes maken voor een opleiding of beroep. Centraal staat dat je ervoor zorgt dat het leer-

'Leerlingen geven een presentatie en gaan met hun ouders daarover in gesprek'

proces een cyclus is: leerlingen doen ervaringen op, bijvoorbeeld in een bedrijfsbezoek; vervolgens reflecteren ze daarop. Op basis daarvan kijken ze hoe ze verdergaan, welke activiteiten ze willen doen. Leerlingen hebben loopbaancompetenties nodig om antwoord te krijgen op vragen als: wat wil ik, wat voor soort werk past bij mij, hoe bereik ik dat en wie kan mij daarbij helpen? Het is belangrijk dat ze zelf de regie leren nemen. Ouders kunnen leerlingen ondersteunen door met hen te praten over hun kwaliteiten, motieven en vervolgstappen."

Op basis van deze inzichten en onderzoek naar ouderbetrokkenheid heeft het lectoraat samen met scholen drie typen activiteiten ontwikkeld. "Ten eerste zijn er thuisopdrachten. De meest effectieve vorm van ouderbetrokkenheid is met je kind praten over school. Dat vergt veel kennis, inzicht en zelfvertrouwen van de ouder. De thuisopdrachten helpen dat gesprek op gang te brengen. Een voorbeeld is dat een leerling met zijn ouder(s) een open dag of opleidingsmarkt bezoekt en daarop reflecteert." "Daarnaast hebben we de rapportgesprekken vervangen door loopbaangerichte voortgangsgesprekken. Bij zo'n gesprek is de leerling in de lead. Wat is er de afgelopen periode gebeurd? Wat wil je de komende tijd bereiken? ➤

Hoe ga je dat doen? Hoe kunnen school en ouders daarbij helpen? Ook de ouderavonden hebben een andere insteek, veel interactiever. Leerlingen geven bijvoorbeeld een presentatie en gaan met hun ouders daarover in gesprek, of ze doen samen een spel. De combinatie met de thuisopdrachten heeft een positieve invloed: ouders en leerlingen komen veel beter voorbereid op zo'n avond."

MEEGROEIEN

Het onderzoek dat Lusse samen met Kuijpers en promovenda Monique Strijk uitvoerde, laat zien dat de aanpak een positief effect heeft. "Al deze activiteiten geven ouders de gelegenheid mee te groeien in de loopbaanontwikkeling van hun kind en een reëel beeld te ontwikkelen van een passend loopbaanperspectief. Ouders geven aan dat ze een ander gesprek voeren met hun kind en vragen stellen die ze eerder niet stelden. Soms ontdekken ze dat hun kind een ander toekomstbeeld heeft en stimuleren ze het kind daar nu in. Dat is wat je wilt bereiken. Scholen werken nu twee à drie jaar met deze aanpak en zij zien dat ouders beter betrokken zijn bij het proces van loopbaanontwikkeling. Ouders zijn blij en trots, leerlingen voelen zich gesteund. De aanpak hebben we opgeschreven in een handreiking en daar hebben we films bij gemaakt. Op dit moment zijn we bezig met een vertaling naar het basisonderwijs."

MEER INFORMATIE

De gereedschapskist van het lectoraat Ouders in Rotterdam-Zuid is bedoeld voor iedereen die met kinderen of jongeren (en dus ook met ouders) werkt. Hij is te vinden op de website van de hogeschool: www.hogeschool-rotterdam.nl door te zoeken op 'gereedschapskist'. Hier is ook de handreiking 'Ouders en LOB' te downloaden.

Advertentie

Goede schoolcommunicatie is overal toegankelijk

hou

houapp.nl

MOL-GESPREKKEN OP DE HEF

Aan het onderzoek van het lectoraat deden veertien scholen mee, waaronder het Rotterdams Vakcollege De Hef. Anton Brand is daar afdelingsleider vmbo.

"Onze leerlingen zijn direct, dat vind ik erg fijn. Ze verdienen goed onderwijs en een mooie toekomst. Doordat ze in Rotterdam-Zuid zijn geboren, is dat niet vanzelfsprekend. We willen dat ze het beste uit zichzelf halen en een duidelijk beeld hebben van zichzelf en de toekomst. Dat is belangrijk omdat vmbo-leerlingen veel keuzemomenten hebben in een korte tijd. In leerjaar 2 kiezen ze een profiel, vervolgens de keuzevakkken en in leerjaar 4 moeten ze een besluit nemen over hun vervolgopleiding. Daarom is ons uitgangspunt: de leerling staat centraal en LOB is de ruggengraat van het onderwijs. Vijf jaar geleden zijn we begonnen het over een andere boeg te gooien. De gesprekken met de ouders waren toen ouderwets, gesloten. Leerlingen hadden niet echt een rol, de opkomst van ouders was erg laag. We hebben MOL-gesprekken geïntroduceerd: mentor, ouder, leerling. Leerlingen hebben de leiding, ze geven een presentatie over LOB: welke activiteiten heb ik gedaan, welke keuzes heb ik gemaakt, wat wil ik gaan doen? Maar ook: wat zijn mijn resultaten op school en wat heb ik meegemaakt? De leerling neemt de mentor en de ouders mee in zijn gedachten. De presentatie is aanleiding voor het gesprek, ook over de keuzemomenten. Voor de MOL-gesprekken hebben we een handboek waarin per leerjaar staat welke thema's aan bod moeten komen en waar een gesprek aan moet voldoen.

Omdat de leerling zelf presenteert, is de opkomst is erg hoog, boven de 90 tot 95 procent. De leerling presenteert op zijn eigen niveau, in zijn eigen woorden. Daardoor sluit de presentatie veel beter aan op de ouders. Voor hen is het mooi om te zien wat hun kind doet, welke vorderingen hij maakt en wat zijn ambities zijn. We merken dat ouders niet weten welke mogelijkheden er zijn op de arbeidsmarkt en in het mbo. Ze hebben vaak oude beelden, zoals 'techniek is niets voor meisjes'. Je moet ze meenemen, informeren over de mogelijkheden in combinatie met wat hun kind kan en wil. Leerlingen maken ter voorbereiding een filmpje over wat ze doen op school; dat kijken ze thuis met de ouders. De sfeer van de gesprekken is ongedwongen, ook omdat we het in de aula doen. Er vinden meerdere gesprekken tegelijk plaats, iedereen ziet elkaar. Dat schept verbondenheid: we voeren hier samen de gesprekken. In leerjaar 4 vindt ook nog een portfoliogesprek tussen leerling en vakdocent plaats, in voorbereiding op de keuze voor een vervolgopleiding. De leerling neemt de uitkomst daarvan mee in het MOL-gesprek."

'Ouders weten niet welke mogelijkheden er zijn op de arbeidsmarkt en in het mbo'

ONVERGETELIJK

Tekst: Maaïke Vos

Klein project, grote gevolgen

Iris Driessen (40), docent Nederlands aan het Hyperion Lyceum in Amsterdam-Noord:

"Kansengelijkheid raakt de kern van wat ik belangrijk vind in het onderwijs. Op het Hyperion Lyceum voeren we jaarlijks een project uit dat hierover gaat. Het idee erachter is dat we niet in onze bubbel moeten blijven: er gebeurt in Amsterdam veel meer dan dat wat zich hier in onze relatief witte school afspeelt. Daarom hebben we contact gezocht met een school in Amsterdam Nieuw-West, waar 99 procent van de leerlingen een niet-westerse achtergrond heeft. Alle kinderen uit de derde jaarlaag gaan in groepen van tien kinderen van de ene school en tien van de andere school met elkaar op pad. Ze bezoeken onder meer een moskee en een synagoge en kijken een film. Daarna gaan ze met elkaar in gesprek over verschillen, maar vooral over wat hen verbindt.

Ik begeleid telkens zo'n groep en vind dat altijd erg spannend. De eerste ontmoeting is pittig, maar over het algemeen lukt het me best goed om er een groep van te maken. Tijdens die week nodig ik de leerlingen uit voor een lunch bij mij thuis. Dan bak ik eitjes en zorg voor lekkere broodjes. Veel kinderen uit Nieuw-West blijven in hun eigen buurt. Daar hebben ze hun vriendjes en hun voetbalclub. Ik woon in een mooi huis in het centrum van Amsterdam en dat kennen ze niet, zo'n huis op die plek. Maar wat ze wel herkennen, en dat heb ik van mijn Surinaamse moeder, is gastvrijheid. De kinderen vinden het bijzonder en waardevol om bij mij thuis welkom te zijn en samen te eten.

Drie jaar geleden had ik tijdens zo'n lunch te weinig drinken in huis gehaald. Er zit een supermarkt bij mij om de hoek, dus had ik aan een jongetje van de andere school gevraagd of hij wat drinken kon halen en mijn pinpas en pincode meegegeven. Hij reageerde half grappend, half serieus: 'Hé, geef je je pinpas aan mij? Ik ben een Marokkaan, hoor.' Hij was zo verbaasd dat ik dat zomaar deed terwijl we elkaar slechts een paar dagen kenden! Dat is me altijd bijgebleven. Het heeft

Welke leerling of collega maakte het meeste indruk? Welke gebeurtenis is onvergetelijk? In deze serie vertellen schoolleiders, bestuurders en docenten over die ene persoon of gebeurtenis die hen altijd bij zal blijven.

'Leerlingen zijn niet meer zo bang voor de andere kant van de stad'

ervoor gezorgd dat ik me met nog meer hart en ziel inzet voor dit soort projecten.

Ik besef dat we het samen moeten doen. Ik kom nog ieder jaar op die andere school en die jongen is nu al twee keer naar me toegekomen om te vragen of ik me dat voorval met die pinpas nog herinner. Natuurlijk ken ik hem nog. Leerlingen vertellen me ook dat het project ze veel heeft opgeleverd. Ze zijn zelfverzekerder geworden, stellen zich meer open en zijn niet meer zo bang voor de andere kant van de stad. Dat zoiets kleins als dit project zulke grote gevolgen kan hebben, vind ik heel bijzonder."

Welke collega, leerling of gebeurtenis zult u nooit vergeten? Laat het ons weten via: redactie@vo-raad.nl